

ДІЛО

ВНХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Реданція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 10. П. ПОВ.
Телефон Реданції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Ковто: П. К. О. Львів 504 060.
Банку Чеський Legion
Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ.
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИЙ 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-И „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Міністер Бек у Ковні.

Мін. Бек відлетів до Риги. По дорозі він приїхав на 20 минут у Ковні, де його повитав латвійський віцеміністр Урбіс з шефом протоколу та посол Харват з персоналом польського посольства.

Мін. Бека латвійський міністр закордонних справ з представниками влади та персоналом польського посольства.

Мін Бек замешкав у готелі „Римським“; по-полудні почав він складати офіційні візити.

Де вихід з тяжкого положення?

Хто і що може заступити українське народне вчительство?

Львів, 14. липня 1938.

В передовій „Чи пропаща сила?“ в ч. 151 „Діла“ порушили ми велику важну національну проблему. Ми поглянули сміливо правді в очі, хоча вона для нас дуже прикра. Адже всі знаємо, що українське народне вчительство розпавється, його чисельний стан з року на рік маліє. В аналогічній статті в ч. 39 „Діла“ з минулого року начислено ще до 900 українських народних учителів у чинній службі в державних народних школах на території Л. Ш. О. Цього року вже не можна їх більше нарахувати, як 700—800, себто один український народний учитель припадає тепер на чотири українські громади, або на 500 українських дітей.

Частина цього вчительства вмирає, частина переходить на емеритуру, нові кандидати майже не прибувають, так, що за яких 10 до 15 літ, якщо тут не зайдуть якісь зміни, український нарід у Польщі залишиться зовсім без свого рідного народнього вчительства. Ми мусимо бути свідомі цієї правди та шукати за виходом з тяжкого положення.

Суспільна роль кожного народнього вчителя подвійна: він реалізує освітньо-виховні постулати народу в школі та буває осередком і мотором освітньо-культурного руху в своїй громаді, особливо в сільській. Так воно було в нас фактично в довоєнних часах. Наше народне вчительство й духовенство виховувало в школі українську дитвору та стояло звичайно в осередку культурно-освітнього руху в громаді. В школі ніхто й ніщо не заступити народнього вчителя; не заступити живої людини, виховника, його живого слова, духового впливу. Тому кожний нарід старається мати свою рідну школу і в ній свого рідного вчителя. І ми не сміємо ніколи зрезуґнувати зі своєї рідної народньої школи зі своїм рідним учителем. Провід нації, цілий нарід мусить усі свої зусилля звернути в тому напрямі, щоб здобути собі свою рідну народню школу зі своїм рідним учителем. Цю народню школу, цього народнього вчителя ми сьогодні вже тратимо. Назв'їм прикро справу її властивим іменем.

Та який великий не був би вплив народньої школи на виховання молоді, то він не одинокий і недовговічний. Людину виховує також родина, громада, ближче й далше докільця, зорганізоване життя народу та її власний гін до індивідуального розвитку і праці найближчої спільноти. Отже зорганізоване суспільне життя заокруглює та завершує те, що почала народня школа.

Освітньо-виховна праця на відтинку зорганізованого національного життя у нас кріпшає. Недавна Перша Українська Педагогічна Вистава переконала нас реальними цифрами й автентичними матеріалами, що у нас прибувають сотки й тисячі освітньо-виховних клітин на теренах культурно-освітніх та економічних організацій. Виростають у нас також сотки й тисячі громадянських діячів з середньою, ба навіть і вищою освітою, що в ділянці своєї фахової праці присвячують чимало уваги й енергії виховним справам українських дітей і молоді. У нас множаться рік-річно установи дошкільного виховання — дитячі садки, захоронки, оселі й півоселі; прибувають також усе свіжі і свіжі виховні дошкільних установ. Вони не лиш виховують нашу малеч, але несуть також у нарід світло знання та національної свідомости. Розвиваються у нас організації молоді — молоді „Просвіти“, гуртки хліборобського вишколу молоді „Сільського Господаря“ і т. п., ведені фахово освіченими людьми. Наростають також нові кадри

Польща дістала від Англії позичку на електрифікацію.

У Варшаві появилася поголоска, що у Лондоні почались переговори на тему британської позички у висоті 5,000,000 фунтів на

електрифікаційні інвестиції у Польщі. Умови позички були би подібні, як усіх інших англійських позичок.

Комітет і підкомітет над утікачами з Німеччини.

Утворений в Евіані постійний комітет для справ утікачів збереться 3. серпня і вибере підкомітет з представників Англії, Франції, Америки, Аргентини і Бразилії, під проводом бри-

тійського представника. Крім того виберуть постійного адміністративного директора комітету.

Велика офензива національних військ на теруельському фронті почалася.

Комунікат національного командування повідомляє, що нац. війська почали велику офензиву на теруельському фронті, здобуваючи Сарріон та кілька ворожих становищ. Втрати червоних чималі.

Вночі зі середи на четвер нац. літаки бомбардували кілька червоних залізничних станцій, при чому знищили поїзди з війсьним матеріалом. За два дні зістрілено 6 ворожих літаків.

Барселонський уряд намагається унеможливити евакуацію „добро-вольців“.

Цікаві інформації про відносини у міжнародних бригадах еспанської червоної армії дали два дезертири-французи, що від початку еспанської домашньої війни воювали в одній

з міжнародних червоних бригад і брали участь майже у всіх великих боях. Вони заявили, що в міжнародних бригадах більшає з кожним днем обурення, бо червоне командування не виплачує платень і постійно вживає міжнародні відділи при всяких наступках. Бритійський план евакуації добровольців з Еспанії прийняли вояки цих бригад з радістю, бо тепер вони служать у війську лиш під примусом. Перед місяцем воякам міжн. бригад відібрано паспортів і видано легітимації з еспанськими прізвищами. Тепер є лиш дві міжнародні бригади — всі інші вже розв'язано, а вояків під еспанськими прізвищами приділено до еспанських червоних полків. Дві міжнародні бригади задержано на те, щоб утруднити працю контрольних комісій комітету неінтервенції, які мабуть небавом вйдуть до Еспанії.

Бритійський уряд не дасть позички Китаєві.

Як подає „Дейлі Телеграф“, бритійський уряд відкинув прохання китайського уряду у справі позички у висоті 20,000,000 фунтів.

Японія пошанує екстериторіальні права чужих держав у Китаю.

У відповідь на інтерпеляцію бритійський віцеміністр заявив у палаті громад, що японський уряд запевнив Англію, що він не думає анулю-

вати екстериторіальних прав чужих держав у Китаю.

650 ЖЕРТВ ЛЕТУНСЬКОГО БОМБАРДУВАННЯ КАНТОНУ.

Японська ескадра скинула 30 бомб на Кантон; 30 осіб згинуло, 500 ранено. Це ще мабуть не всі жертви, бо бомбардована ділянка не була евакуована.

Савдійська Арабія зброїться проти Англії.

Уряд Савдійської Арабії планує зробити головним військовим осередком місто Ріяд, як зблизжене до малих арабських держав над Перським заливом, що є під впливом Англії.

Тимчасом недавно дійшло до конфлікту з Англією на півдні, в Азірії, де бритійські старшини кваліфікують приналежність пограничних територій. Тому королівська прибічна рада рахує утворити другий військовий осередок — у Таїфі.

ТЕРОР У ГАЙФІ.

У Гайфі підпалено три дома і ранено ка-

міням двох жидів. Араби напали на недалеку жидівську колонію і ранили двох жидівських поліцаїв. Арабські партизани обстріляли жидівський автобус біля Гайфи, подорожні ледви втікли. Висланий на місце відділ морських стрільців авів битву з арабами. У різних ділянках Гайфи кинено 4 бомби, синагогу жидів у Іраку підпалено і цілком знищено. Жиди втікають масово з мішаної ділянки Гайфи. У Кабелльгаві дійшло до сутички між групами арабів і бритійським відділом; згинуло 6 арабів, кільканацять ранено.

своїх купців, ремісників, промисловців та людей з середньою і вищою технічною освітою, що починають ступінь опановувати також і міста. Одnocześnie й на селі твориться у прискіреному темпі своя інтелігенція такі в самих селян, твориться самотужки при допомозі самоосвіти й самодіяльності. Всі вони заступають уже сьогодні з повним успіхом давнішу суспільну працю українського народного вчителства на селі й у місті. Їхня сьогоднішня громадянська праця навіть вища від колишньої праці народного вчителства, бо коли вчителство могло вести головню пропагандову й агітаційну акцію, то сучасна інтелігенція веде фактову, творчу громадянську працю. Підносить вона не лише рівень суспільної організованої діяльності українського народу, але також і його національну свідомість, характерність та волю.

Очевидно — треба рахуватися з тим, що ці нові діячки громадянської праці нової інтелігенції зустрічатимуть шораз-то більші труднощі. Отже в діячів національного виховання

наших дітей і молоді ми мусимо використувати успішніші засоби й методи домашнього, родинного виховання по думці гасла: „Твердаом нам бендзє каждый пруг“. Це виховання мусить стати для нас наказом аж до хвилни, поки не минеться перехідова історична доба кризи нашого народного шкільництва й українського народного вчителства.

Питання народного шкільництва й учительства стало нині вісєю національної політики всіх культурних народів. Нема сьогодні в цілому світі такого культурного народу, що дав би собі впрямі з рук своє народне шкільництво й учительство. І в нас також справа народного шкільництва й учительства мусить стояти в самому осередку праці нашої національної політики. Ми мусимо добути собі поновно своє народне шкільництво та своє рідне українське народне вчителство!

Цілий нарід треба покликати до активної організованої боротьби за українську народну школу, за українського народного вчителя!

Національно-віроісповідна боротьба.

ЩО СКАЗАВ ПРЕМ'ЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТОВІ ДІОНИСІЄВІ?

Варшава, 12. липня 1938.

Вістки, що надходили до Варшави в середу з Холмщини й Підляшши були такі ревелюційні, що митрополит Діонісій, який ранком того дня — як ми вже подавали — вислав дві розпучливі телеграми до марш. Сьміглого і прем'єра Складковського, в обідніх годинах подбав за аудієнцію у прем'єра, який його прийняв.

Аудієнція православного владики викликала у Варшаві велике зацікавлення: що сказав митрополитові прем'єр?

Як ми вже подавали в „Ділі“, міністр віроісповідань узалежнив був унормування відносин на теренах, де загнонцалася віроісповідна боротьба від рішення ген. Складковського. Тимчасом у пресових тутешніх кодах розійшлася позавчора і вчора вістка, буцімто сам прем'єр безсильний супроти подій у повітах холмському, томашівському, грубешівському, володавському, замійському і білгорайському.

Тимбільш цікаво було знати, що почув від прем'єра митрополит.

На що тему Вашому кореспондентові вдалося почути з певних джерел, таке:

Прем'єр — як кажуть — знаменито про все, що діється по той бік Буга, поінформований, але сам не в силі рішати. Та справа залежить від чинників, до яких йому годі мішати. Залишилася одна дорога: інтервенція через президента, якого нема тепер у краю. Характеристичне, що навіть в найближчому оточенні митрополита Діонісія не знають точнішого змісту розмови. Але адогад, висловлений вище — говорить дуже багато.

„УКРАЇНЦІ ДЕМОНСТРАЦІЙНО КОНСОЛІДУЮТЬСЯ“.

Польську прилюдну опінію, передовсім бруківу, революверову, польську пресу засконала спільна акція обох українських парламентарних репрезентацій в обороні Православної Церкви. В кулуарах парламенту дошукувалася з тої причини якихось впливів, до тайного порозуміння виключно, хоча відомо, що — як сказав у своїй промові посол д-р Баран — українські парламентаристи сповняли лише свій національний обов'язок, обов'язок крові.

Не диво, що вся польська преса, яка до тепер галасливо кермувала ревіндикаційною акцією — покищо притихла і старається ігнорувати вагу українських актуальних справ. Зачуваємо навіть, що т. зв. „народові“ редакції на чолі з одним дуже поважним органом, якого іменниково-приметниковою назви цензура не любить пускати — скликали пресову „приватку“ нараду, щоб окреслити і зайняти спільне становище до українців. Польській прилюдній опінії належить очевидячки, на тому, щоб справа релігійних ферментів не дісталася за кордон, але це обраховане на коротку мету, бо вже сьогодні комінтерни — як доходить вістки — засипає Холмщину, Волинь і Галичину масами летючих адресованих „до української молоді з релігійних товариств“, і вся „українська“ більшовицька преса поміщує статті про Богдана Хмельницького (!) і т. д.

Але можна напевно сподіватися, що цими днями почнеться червона атака польської преси на український „українсько-німецький східно-європейський блок“, прозлогом чого послужить хочби, гостра полеміка послів Вагнер—Смолянник.

НЕЙМОВІРНІ ПАРАДОКСИ.

Вістки, що надходять з самого терену „ревіндикаційних“ подій, дивують і заморожують пророчистістю свого, анахронічного на таї нашого століття, змісту.

Оце, як нам відомо, підчас аудієнції холмської делегації у міністерстві внутрішніх справ — начальник Соха-Папроцький ставляв делегатам як приклад невольності православного духовенства — справу о. декана Метюка з Грубешова, що будім то „поламав (!) цвинтарну католицьку браму“. Ми зібрали точний, провірений матеріал у справі цих воріт і для характеристики настроїв подаємо його, як *exemplum temporis* до прилюдного відома.

Повітове місто Грубешів належить до тих міст Холмщини, де національно-віроісповідна боротьба тягнеться зі змінним шастям для обох сторін української і польської, віками. При одній вулиці стоять там напроти себе церква і костел. Парох костела старий пралат Юсцінський, відомий передвоєнний діяч — перебрав на себе роль православного священника: по війні він горою і він фірмує акцію „ревіндикації“.

В березні ц. р. вмер у Грубешові Тома Борисевич, православний міщанин, що був дуже побожний і перед самою смертю передав у руки місцевого церковного братства 140 зол. на церкву.

До о. дек. Метюка зголосилися негайно по смерті Томи — його брат Яків Борисевич і син Павло Борисевич. Оба вони всупереч волі свого померлого брата і батька — перейшли вже по війні — один за жінкою, другий через посаду на латинство. Похорон мав відбутися на мішаному цвинтарі в Грубешові, що споконвіку є для обох віроісповідань спільний.

Коли похоронний похід прийшов під головну браму і виявилось, що вона зачинена, похід виминув її та хотів за порадою о. Метюка йти довкола огорожі до іншої. Але виведений з рівноваги син покійного Павло, римокатолик, самочинно зняв з воріт малі звертатка і похорон увійшов тою фірткою на цвинтар. Після похорону всі спокійно вернулися до дому.

Але тут почалася „історія“, одна з тих, що живцем нагадують спопелілі анували XVII-го століття. Місцеве старство покарало адміністраційно: о. Метюка за „модлітвен на цвинтарі католицьким“ (!) (так написано у старостинському вирокі) — 400 зол. кари, римокатолика Якова Борисевича 30 зол., римокатолика Павла Борисевича 60 зол. (обвинувачений за зняття воріт — боронився тим, що не міг терпіти наруги над тілом батька), арешті церковного старосту Івана Бобровича, за те, що заінкасував жертву від покійного на церкву — 100 зол. кари (!).

Хіба можна до тієї „картинки“ додавати ще якісь коментарі?

ДЕШО З РУБРИКИ, ЩО МАЄ НАЗВУ: „З

ЖИТТЯ ХОЛМЩИНИ“.

Офіційний пресовий орган православного митрополита „Слово“ приносить в 27-ому, несконфіскованому числі, у згаданій рубриці такі інформації:

За останні дні розвалено такі православні церкви:

18-го червня розібрали 2 церкви у містечку Тишівцях на Томашівщині; церкву св. Ве-

ликомученика Никити (збудована в 1880 р. — отже перед берестейською унією — Ред.) і церкву Різдва Пресв. Богородиці (збуд. до 1871 р.); 20-го червня, себто на само Вознесіння розібрали церкви в сс. Голубе і Забірцях на Грубешівщині, 22-го червня в с. Плянкові на Томашівщині, 23-го червня в с. Юрові — того самого повіту, 24-го червня в Клятві і Микшах того самого повіту і в с. Копиліві на Грубешівщині.

Убрання до міри

з найліпших матеріалів поручає

ШАПІРА, вул. Личацьська 1.

Всюди — пише „Слово“ — розбірку перводили під наглядом вітків і поліційної влади спеціальні відділи робітників при співучасті римо-католицького населення. Передбачують дальшу розбірку церков у сс. Тарнаватці, Тереміні, Малкові і інших. (Вже розібрали — Ред.) Віцестароста у Томашові повідомив о. благочинного (декана), що всі православні церкви і молитовні доми будуть розібрані, щоб не прагнували населенню Совітської Росії (!). (Староста у Томашові — п. Казімеж Веліновскі-жид!).

Далі читаємо:

„Матеріалу з розібраних церков не віддають церковній владі“.

„Православні кладовища біля розібраних церков, і також ще нерозібрані церкви пересвячують латинські священники, що розідають в супроводі поліції по селах Томашівщини“.

„1-го червня в с. Жерниках, де є всього 1 латинських родин, 3 католицькі ксьондзи прийшли з процесіями посвятити місце, на якому стояла спалена цими днями православна церква і поставити там латинський хрест. Православні довідавшися про це прибули на площу зі своїм священником о. Хоменком і молилися там від 8-ої ранку до 7-ої вечора, щоб не допустити до заняття площі. Православні поставили на місці цвинтарної частини спаленої церкви хрест і 50 жінок зголосилося добровільно йронити його днем і нічю. 23. VI. ц. р. о. Р. Хоменко дістав поклик до тишовецького суду в 24. VI. ц. р. В суді переслухав його слідчий, опісля арештував і відослав під конвоем поліціянта до прокуратора в Замості. Того ж самого дня до Жерник прибув відділ 60 поліціянтів і перевів арешти в селі за те, що жидосцено ксьондзів на площу“.

„Свящ. с. Могильниці, холмського повіту о. В. Радзивоника в год. 2 пої півночі з суботи на неділю 19-го червня ц. р. — розбудив поліцію і перевела його негайно пішки на пострінок в м. Сідлице, а звідти до повітового місаріату поліції в Холмі, де його перетримали до 11. год. ранку. Опісля перевели його (під ескортою) до староства, де заступник старости зажадав від нього, щоб не вертався в Могильницю. Такі вимоги під загрозою за дістали інші пан-отці, що виконують папські обов'язки у т. зв. нестатових, себто філійних приходах. Свящ. с. Угінна, на Володавщині, о. В. Кошевой (не Котевой, як жидовно складено у „Ділі“) — покараний грошом 500 зол. з заміною на місяць арешту за виконання церковних треб без окремого дозволу влади. Багатьом священникам грубешівського повіту не видають державних дотацій (як приписують всюди на Холмщині — Ред.).

„Священникам — пише далі „Слово“ — о. М. Войтовичеві, о. З. Саямонові (полоні походження — Ред.) і іншим грубешівським старостам Марек пропонував перехід на латинство, обіцяючи посади або 500 зол. місцевих дотацій, якщо вони „перевели“ за собою який приход.“

„20-го червня запечатили церкву в Угніні на Володавщині. В церкві залишилися св. ікони“.

„18-го червня в 10-й год. вечора священик у справі підпалили дім правосл. священика в Новосітках. Коли священик відчинив двері, рятуючись від вогню, за вугла хати вистріляли кількакратно до нього з револьверу. Свідомо, що його перевели другого дня — не вилучило підпалачів ані тих, що стріляли“.

Телеграфічний стиль православного офіціозу — такий цікавий, як... кримінальний вість....

ЗАМАХ І НАПАД НА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРЯ.

Повідомляють нас з містечка Тишівцях на Томашівщині, що невідомі сподоби напад

дін татомішнього лікаря-українця д-ра Сагайка, побивши його, поранивши дружину й немовлятка та адемолювали мешканців.
В Тарногороді нічю повибивали всі шини з домі дек. о. Матвійчука.
Начальник станції у Вербоковичах на Грубе-

шівщині відмовив в останній хвилині без причини залізничної зупинки українським дітям греко-католицького віросповідання, що під проводом о. Сироїда готовилися поїхати на п'ятик до Жовкви.

Фа—ський

Одно українське торговельне підприємство

В ТОРОНТІ, КАНАДА.

Торонто, червень 1938.

В 1929 р. повстало в м. Торонто, на Сході Канади, одно підприємство із дивною майбуття для наших земляків на рідних землях назвою: „Toronto Sausage Co“ (Спілка для виробу ковбас Торонто). Повстало воно в часі, коли американський добробут „prosperity“ захитався, затріщав і завалився на довгі роки та полишив на своїх руїнах мільйони безробітних. Направо й наліво ліквідувалися давні, великі торговельні підприємства, а в тому самому часі зростала отся українська торговельна установа. Зростала повільно, але певно — slow but sure як каже англійсь. Спочатку працювало в ній два робітники — сам власник та його помічник. Опісля число робітників зростає, аж дійшло до числа тринадцяти.

Власником цього підприємства є гром. Б. Паславський, емігрант з нашої таки Галичини з бродського повіту. Завдяки купецькому хистові, енергості та послідовності його м'ясарські виробни поволі опановують ринок. Бо виробляє він не тільки ковбаси, але різні-преріжні м'ясні продукти. Репортер одної торонтонської газети назвав його „українським королем ковбас“.

Щоденно три прекрасні тягарові авта розвозять свіжий товар по цілому Торонті та до околиць містечках, а залізниця розвозить ці продукти по всіх майже закутках Онтаріа. Бо ковбаси Паславського — спеціально „вінерки“ — стали дуже популярні.

При цьому й сама особа власника стає щораз-то популярніша завдяки щедрій жертвенності на всякі громадянські й організаційні цілі. Нема української організації в Торонті, що не дісталаб щедрої жертви від гром. Паславського. Робить він це не із самолюбства, але щиро і дає так, що ліва не знає, що робить права. Попри свої щоденні заняття й турботи він цікавиться громадянським життям не тільки українським, але й у ширшому розумінні.

Недавно один репортер мав із ним розмову, яку помістив на сторінках одного торонтського щоденника. З тієї розмови ширший загальпоп'яйомився з одним цікавим пляном, що його продумав гром. Паславський, а саме з „пенсійним пляном“, що забезпечував би безтурботне життя людям на час їхньої старости, себто на час їхньої фізичної неспроможности до праці. Плян цей викликав велике зацікавлення серед канадійського громадянства, а преса рознесла його широко по всіх канадійських провінціях. Він опирається на отаких висновках: Держава має чимало клопоту із нездібними до праці громадянами, головню з тими, що з причини старшого віку втратили спроможність заробляти на свій прожиток. Для таких людей деякі держави, як от нпр. Канада, виплачують скупенькі т. зв. старечі пенсії. Щоб скинути такий тягар з дер-

жави та громадянства, гром. Паславський пропонує, щоб держава видала окремі значки, які повинно закупити кожне детальніше торговельне підприємство та видавати їх своїм покупцям на кожну, хочби й найменшу суму. Ці значки покупці тримають у себе, але за те кожний власник крамниці виплачує державі п'ять відсотків із загальної суми, зложеної покупцями за закуплені товари. Держава завідує цим фондом. Коли хтось не може більше працювати, йде з тими значками до державної каси та дістає своїх п'ять відсотків. Оце менш-більш булиб головні засади цього „пенсійного пляну“. Пляном цим зацікавилися вже й урядові кола, тимбільше, що саме тепер канадійський уряд занятий вирішуванням цієї самої проблеми.

Цікаве відношення гром. Паславського до своїх робітників. Він заявляє, що ніякий страйк йому не загрожує, бо робітники, заняті в його фабриці (великій, обширній будівлі з наймодернішим устаткуванням та з великими холодильниками), зазнають найкращого відношення від свого роботодавця.

Кожного ранку він приводить своїх робітників до роботи і вечором відвозить додому. Крім цього що-року одну четвертину свого чистого приходу він розділює по рівній частині поміж своїх робітників; за минулий 1937 рік кожний дістав 110 дол. як додаток до своєї звичайної платні.

Та надзвичайну популярність зеднав собі гром. Паславський одним оригінальним жестом. Публично проголосив, що він платить кошти подорожі до Совдепії кожному большевицькому агітаторові в Канаді, але словянського походження, який хоче туди виїхати на постійний побут без права повороту назад у Канаду. Вже пройшло кілька місяців від часу проголошення тієї заяви, але ще ніхто із тих крикунів не зголосився за шифкартою.

На закінчення годиться додати, що в Торонті самому за останніх 5 літ українці зробили величезний поступ на торговельному полі. Коли настала криза, то кожному розважному стало ясно, що на якусь роботу у фабриці нема чого ждати, а витрачувати готові гроші нерозумно. Тому кожний хапався за торгівлю. Дехто страив на тому, але більшість героїчно витримала кризу і тепер має забезпечений прожиток. У Торонті в останньому році було коло 200 українців власників споживчих крамниць. Крім цього багато є занятих вуличною продажею овочів та ярини; багато власників перевозових авт, багато українських ресторанів, кільканацять торговельних агентів, що обслуговують більші гуртіни; накінець задля обслуги українського ринку збуту є в Торонті 4 великі пекарні й одна велика молочарня. Це все великі здобутки, що ними дійсно можна похванитися.

Г. Шумлявий.

Подяка.

Отсею дорогою складаю щиро-сердечну подяку В. П. панові д-рові Якові Нагалькові у Винниках за правдиву батьківську і щирі опіку над моїм важко хворим батьком.

Роман Голіян — син

з матір'ю і ріднею у Винниках.

хильників культ.-істор. Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка матеріальну підтримку для переведення в діло того справді великого і культурного пляну, яким є намічений обслід цілого „Золото-го Току“ в Крилосі.

Довідуємося, що в серпні до книжого Галича-Крилоса вибирається кількох чоловіх закордонних археологів, щоб наочно переконалися про монументальність цієї „другої Св. Софії“, як один з них назвав Осьмомислову катедру.

С. Г.

\$19.

До Редакції „Діла“ у Львові.

У звязку зі змістом вістки, поміщеної в „Ділі“ (ч. 143) з 2. ц. м. п. н. „Никифор Ничко також“, Львівське Городське Староство надіслало нам таке спростування Волинського Воєвідського Уряду:

Неправда, що Никифор Ничко, старий селянин з кремянського повіту, який належав до делегації православного населення, що її привняв недавно п. прем. Славой-Складковський . . . рішенням адміністраційної влади виселений з прикордонної смуги. Зате правда, що між особами, які взяли участь у делегації до п. прем'єра Славой-Складковського, — не було Никифора Ничка, ні теж на просторі прикордонної смуги. Зате у згаданій делегації брав участь Ничко Юстин, мешканець села Гринки, кремянського повіту, якого від часу участі в делегації не виселено ані він нікуди з цього села не виходив

За воєводу:
М. Стефаніцький,
начальник Виділу.

З польської преси.

Хто за що гнівається?

У 147-ому числі „Діла“ з 7-го липня ц. р. у цій самій рубриці виїстили ми кілька думок з приводу статті „Дзеннік Польського“ п. н. „Обосторонне гетто польсько-руське“. У відповідь на наші замітки „Дзеннік Польський“ (ч. 192 з 15. липня ц. р.) умістив статтю, сигновану буквами М. П., п. н. „Назва, календар та азбука“. У звязку з нашим мимохітним зауваженням, що „Дзеннік Польський“ свідомо не хоче вживати нашої офіційної назви „українець“ та „український“, але й не уживає постійно „русин“ і „руський“, тільки плаутає обі ці назви, з чого часто виходить дивогляди, автор згаданої статті пише:

„Від декількох літ повторюємо і далі повторюватимемо, що терміни русин, руський та українець, український уживаємо як рівноправних назв. Шануємо волю національности, що хоче називатися українською. Має до того право, як кожний інший нарід має право устійнити свою назву. Але ми маємо теж право зберегти стару назву, вживану у польській мові: русин і руський. Що ми сказали би, якби нпр. італійці виступили з претенсією, щоб поляки закинули старий прикметник „італоскі“ і конче почали говорити і писати „італійські“? Під цим оглядом представництво Італії у Варшаві висувало навіть неспівмірні сугестії, але ті сугестії не могли зміняти вітвічної традиції польської мови. Коли у „Дзенніку Польським“ ставимо справу цілком щиро і заявляємо, що терміни русин, руський і українець, український уживаємо рівноправними (одні традиційно польської мови, другий волею українського народу), то не думаємо, щоби в інтересі „Діла“ було вмовляти нас якісь побічні інтенції й охоту уникати „офіційно“ прийнятої назви. Дивує нас тільки, що „Діло“ вертається що якийсь час до тієї справи у спосіб, який свідчить про хоробливу пера-чуєність у цій справі“.

Дальші археологічні розкопи в княжому Галичі.

Княжий Галич-Кринос, 11. 7. 1938.

Від кінця червня на терені княжого Галича-Крилоса ведуться дальші археологічні дослідни столиці галицької княжої держави. Цьогорічні розкопи ведуться у двох напрямках. Завдяки щедрій руці Експ. Митрополита Шептицького з-р Я. Пастернак дальше обслідує фундаменти Осьмомислової катедрі. Дотепер вже відкрито східну частину двох поздовжних північних нав та частину головної, середньої нави. Відрізня обрізка будівельного каменя, що з нього побудовані фундаменти, їх монументальні розміри і передовсім те, що вони так добре збереглися до наших часів, викликають справді подив і захоплення серед численних відвідувачів прогульковців. Несподіванкою дотеперішніх обслідів є кусні алябастрових плит підаоги катедрі, що збереглися в якнайкращому стані.

Обвідні фундаменти та саркофаг, що їх відкрито минулого року, тимчасом прикриті про-

візоричним дахом, побудованим на час осінніх та весняних дощів і перед снігом та морозами.

Однчасно з розкопами біля Осьмомислової катедрі ведуться археологічні дослідни на т. зв. „Золотому Топі“, де по нашим літописним запискам стояв княжий терем-палата, а побіч нього двірська церква Св. Спаса. Тут ведуться розкопи заходом і коштом Товариства Прихильників Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Як коло катедрі, так і тут розкопи у-вінчалися вже досі дуже гарним вислідом. Стільки нахідок, цінних під культурно-історичним оглядом, ледви чи деінде найшлося. Всі вони дають образ високого рівня культури княжої доби та вказують на живі політичні і торговельні звязки Галицької, опісля Галицько-Волинської Держави з тодішнім культурним Сходом і Заходом. Тому треба надіятися, що цьогорічні прогульковці, які вже численно відвіду-ють княжий Галич-Кринос, дадуть Т-ву При-

В обороні „Українського Городу“ у Львові.

ДОВІРОЧНА НАРАДА В МИКОЛАЄВІ Н. ДН.

Дня 19-го червня ц. р. відбулася в Миколаєві н. Дн. довірочна нарада в справі вивласнення площі Сокола Батька у Львові. На цій нараді мешканці Миколаєва ухвалили таку резолюцію-протест:

Протестуємо якнайрішучіше проти насильного вивласнення площі Сокола Батька у Львові, бо ця площа є всенародним добром українського народу, що добув її своїми жертвами.

Підготовляють тріумфальне привітання летунів

Сміливий американський летун Юз прилетів до Фербенксу на Аляску в год. 0.31 опівночі з 13. на 14. ц. м. Там привітала його вдова відомого американського летуна В. Поста, який згинув в 1935 р. на Алясці. Шлях Якутськ — Фербенкс довгий 3.330 км., перелетів він за 12 годин і 17 хвилин. Це був найбільше небезпечний етап лету, бо летуни летіли над великими просторами диких степів і над морем Берінга. У Фербенкс летуни заявили до радіо, що

змучені, але почуваються добре. В Якутську вилетіли їх, але вони не могли порозумітися з населенням. Лет з Фербенкс до Нью Йорку відбувається мабуть з перервою в Едмонтоні, або в Вінніпегу в Канаді, або в Сент Поль в стеїті Мінесота, бо летуни не хотять ризикувати в останньому етапі лету. Сподіються, що Юз прилетить до Нью Йорку в четвер вечором, де йому та його товаришам уладять тріумфальне привітання.

Після похорону ген. Тарнавського.

КОНДОЛЕНЦІЙНІ ПИСЬМА.

До „Молодої Громади“ надіслали у дальній черзі кондоленційні письма: українські установи села Ляцько, повіт Доброміль, отаман Омелян Калон з Бадгаштайну, комбатанти села Ляцько, добромільського повіту, Т-во „Український Фонд воєнних вдів і сиріт“ у Львові.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Долина.

На вістку про смерть ген. Тарнавського зажавав в Долині комітет під проводом д-ра Дереша, що мав завдання вшанувати пам'ять Начального Вожда. На його доручення вивішено на всіх українських установах жалібні прапори і виїхала делегація комбатантів на похорон. Дня 2-го липня ц. р. відбулося жалібне засідання виділів усіх місцевих товариств. Засідання відкрив місцевий парох о. М. Чорнега короткою промовою і покликав до президії найстарших комбатантів. Проф. Стефанишин виголосив промову про життя і заслуги бл. п. Генерала. По однохвилинній мовчанці о. парох повідомив, що 3-го липня по Службі Божій відправиться панахида за душу Начального Вожда. В неділю, 3-го липня стануло до панахиди 3-ох священників, співав хор, громадянство явилось численно.

Теребовля.

На вістку про смерть бл. п. ген. М. Тарнавського на українських установах і домах Теребовлі появились чорні хоругви, а на мурах міста клепсидри, що повідомляли про сумну подію. Підчас похорону, в суботу 2-го ц. м. в 4-й год. дзвонили всі дзвони парохіяльної церкви чверть години. Таксамо дзвонили дзвони в неділю 3. ц. м. в 4. год. підчас панахиди за душу Покійного Начального Вожда, яку відправив о. дек. Ст. Мохнацький з місцевими українськими священниками. Простору церкву виповнило українське громадянство. Вечором у місцевій читальні „Просвіти“ відбулися жалібні сходи, присвячені пам'яті ген. Тарнавського. Після однохвилинної мовчанки д-р Антін Заплітний виголосив промову про життя і вчинки б. Начального Вожда УГА. Українське громадянство Теребовлі масовою участю в панахиді та в жалібних сходах гідно вшанувало пам'ять ген. М. Тарнавського.

Луцьк.

У вівторок 12-го липня ц. р. в українській Чесно-Хрестній церкві в Луцьку відправлено заупокійну Службу Божу й панахиду за спокій душі Начального Вожда Української Галицької Армії, Службу Божу й панахиду відслужив о. протопресвітер Павло Пашевський, що виголо-

сив гарну проповідь про Українську Галицьку Армію та її Начального Вожда. Підчас Служби Божої і панахиди співав хор Чесно-Хрестної церкви під орудою п. Колесниченка.

Церква була переповнена — українське громадянство Луцька прийшло масово.

МОНАСТИРІ ВІЗНИЦЯМИ.

12-ох б. членів „Залізної Гвардії“ вислано на однорічний примусовий побут у монастирях. 4 засуджені жінки відбудуть кару у монастирі в Сузарі, мужчини — у Цюп.

САБОТАЖ В УКРАЇНСЬКОМУ КОЛГОСПІ.

Наганий суд засудив на розстріл двох селян, братів Якінів, які 1. ц. м. підпалили 350-гектаровий лан пшениці у колгоспі Північної Сталінської області УССР.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ РЕКОРДИ.

Як подає Домей, б. шеф далеко-східного ГПУ Самойлович заявив журналістам, що в СССР є тепер понад мільон в'язнів. В'язниці переповнені, тому утворено 35 концентраційних таборів у Сибірі й на Уралі. ГПУ розстріляло понад 10.000 урядовців і старшин.

ТАЄМНИЦІ ПОЖЕЖІ ЛІСІВ.

У совітській прикордонній смузі, здовж естонської границі, помічено низку великих пожеж лісів. Припускають, що більшовики тим способом очищують терен під будову укріплень.

ПЕРЕД РЕФОРМОЮ ШКІЛЬНИЦТВА НА ЗАКАРПАТТІ.

Як подає ПАТ, чехословацький уряд приготував реформу шкільництва на Закарпатті. Шкільний примус продовжать з 6-ох до 8-ох літ, скількість дітей в одній класі обнижать з 80 на 50.

ЮРІЯ КОСАЧ:

„ЧАД“

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10, 11 і у всіх книгарнях.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ.

22

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерті поета).

БРОШУРИ І ПРОЦЕСИ.

Але, хоча львівська прокуратура поклала свою руку на віденські брошури, вони й женецька „Про багатство та бідність“ почали розходитися по Галичині в другій половині 1876 року і їх читала галицька молодь, а навіть під впливом агітації М. Павлика та його сестри Ганни й гуцули у Коломийщині та Косівщині. Крім згаданих брошур чималим ферментом у розвитку соціалістичних ідей у Галичині були й приватні розмови приїжджих українців-соціалістів в Києва.

Та ледви стали прийматися соціалістичні ідеї на галицькій ґрунті, а вже галицька адміністрація вжила всіх заходів, щоб затоптати їх у перших починах. Почалися триси, арешти, переслідування і безглузді процеси. В березні 1877 р. відбувся один український соціалістичний процес, що закінчився засудом трьох українців на взаємину з женецькою „Громадою“ й переніс соціалістичних книжок, а в січні 1878 р. відбувся другий процес, на якому судили, між іншими Остапа Терлецького, М. Павлика і Франка — за приналежність до фіктивного тайного соціалістичного товариства з осідком у Женеві, а Драгомановим на чолі.

Чи Франко вчасі процесу був марксистом? На це питання він сам дав ясну відповідь: „Я був — каже він — соціалістом по симпатії, як мужик, але далекий був від розуміння, що таке соціалізм науковий“. „Капітал“ Маркса й інші писання його та інших соціалістів студіював Франко аж після виходу свого з тюрми.

Українські соціалістичні арешти та процеси зацікавили не тільки українську молодь, але й львівських робітників, не тільки українських, але й польських, і привели їх до соціалістичної думки. Тоді то, як пише Павлик, кожна молода людина, робітник чи інтелігент, хотіла знати, що це за диво соціалізм, і познайомлювалася з соціалістичними ідеями наборзі з таких соціалістичних книжечок у польській мові, як Люї Бляна „Віра соціалістів“, Лімановського „О квестії робітничей“, Лясаля „Програм робітників“ тощо. На ґрунті соціалістичних ідей аїшались були українські соціалісти з польськими і писали у заложеної у липні 1878 р. друкарській робітничій газеті „Праца“. Франко був співробітником „Праці“ і схилювався з робітниками.

МАРКС.

В листі з 20. вересня 1878 р. до Ольги Рошквичівни, у якому Франко кристалізує свій соціалістичний світогляд, є уже згадка про „Капітал“ Маркса¹⁾. Видно ще в тюрмі лежав поетові на серці Маркс і як тільки став вільним узявся зараз читати його, а щоб підготувати себе до зрозуміння соціалістичних ідей, він учить економії у проф. Білівського, пізнішого австрій-

¹⁾ М. Возняк: Розділ Марксового „Капіталу“ в перекладі Франка. (Культура, 1926, №№ 4—9, ст. 54).

ського міністра. В 1878 р. Франко написав невеликий катехизм соціалізму, який видали львівські робітники. В 1879 і 1880 рр. він читав суспільну економію в робітничих гуртках самоосвіти. А в половині 1879 р. написав „Основи суспільної економії“, елементарний підручник за Міллем, Чернишевським і Марксом на зразок сербської компіляції Светозара Марковича. До цього підручника зладив був Франко в осени того самого року і переклад двадцять четвертої глави першого тому Марксового „Капіталу“. Але ані згаданий підручник, ані переклад з Маркса не вийшли друком за життя Франка. З „Основа суспільної економії“ вийшла тільки частинка осібною книжечкою, виданою у 1883 р. „Просвітою“ п. з. „Про гроші і скарби“, а решта рукопису розгубилася. Переклад з Маркса видрукував аж у 1926 р. М. Возняк у львівському журналі „Культура“ (чч. 4—9). Наскільки Франкове розуміння марксовських ідей увійшло в основу женецької брошури „Програм соціалістів галицьких“ (1881), трудно тепер розібрати, тим більше, що Франко сам сказав, що вона написана не ним, тільки при його співучасті. Як живо цікавився Франко науковим соціалізмом, видно ще з цього, що коли тільки вийшли книжкою у 1878 р. критичні статті Фрідріха Енгельса „Herrn Eugen Dührings Umwälzung der Wissenschaft“ він зробив собі з них виписки, які й переклав на українську мову у 1878 або 1879 р. Але переклад, на жаль, не вийшов у світ у своєму часі і появилася друком завдяки М. Вознякові щойно в 1926 р. в „Культурі“ побіч перекладу з Маркса.

(Далі буде).

Сторінка без політики.

ТВАРИНИ У ГІПНОЗІ.

Про людську гіпнозу вже писали багато. В останніх роках медицина ствердила рішуче, що гіпнозу можна вживати як лікувального засобу і головню у криміналістиці використали її до деяких майже сенсаційних вислідів. А все-ж учені ставилися скептично до гіпнозу у тварин.

У різних паноптікумах, цирках і на продукціях „факірів“ можна бачити у гіпнотичному стані курки, собаки, жаби, вужі та ящірки. Тварини деревіють, можна їх органи тіла викривляти на всі боки і вони залишаються у такій нерухомій позиції довгий час, як довго триває гіпноза. Тварини рідко коли можуть сами перервати своє задубіння. Є різні способи, щоб їх увести в такий стан. Наприклад можна курку посадити на чуже гніздо, аложивши їй голову під крила і захопити її. Курка дуже боязка; коли зняємо їй ноги шнурком, посадимо на землю і проведемо довкола від дзьоба знак крейдою на підлозі, вона потрапає у неперушність, т. зв. каталептичний стан.

Вражливі нерви.

Тварини деревіють чи кам'яніють від несподівано гострого зору якогось ворога: нпр. дрібні пташки та мишки від погляду вужа. Деякі тварини, нпр. собаки слухають гострого проназального погляду. Відомий є вплив на деякі нерви, коли їх одноманітно доскочем, поглажуючи тіло в різних місцях або проводячи по

ньому рукою, як при масажі. Різні поважи легко піддаються такому способу. Тимто мандрівні гіпнотикери зазубки вибирають собі для своїх експериментів кертців, ящірок і вужів. Таксамо можна поводитися з раками або різними родами птахів. Рідше вдаються такі досвіди з собаками та котами.

Експерименти з алігаторами.

Улюблені досвіди роблять із крокодилами-алігаторами. Присмирники диких звірів — сильні, силанні і зручні, мусять іще знати слабкі сторінки таких хижаків. Звичайно випускають алігатора із клітки і дразнять його поліном, яке вкладають йому до пащі. Вкусивши його, роздроблює його на кусні, як скло. Тоді присмирник підходить до алігатора, що хоче його схопити. Треба тоді швидким рухом схопити звірюку за пашечку, тримати її міцно і стулити обі її частини. Після того треба взяти алігатора за задні ноги. Найслабше його місце — під горлом. Провівши під горлом руками, якби для масажу, можна ввести алігатора у стан сонноти і взяти його на руки як дитину. Тоді можна вже відчиняти його пащу не лякаючися страшних зубів. Коли присмирник покладе алігатора на землю і ще раз торкнеться його під горло, алігатор стає ворухки, але водночас такий переляканий силою свого противника, що втікає мерщій до своєї клітки.

З усіх кінців світа.

Мало хто знає, що в республіканській Франції, яка шанує традицію існує всього... 103 різних ордерів. Загал знає їх не більше як 10. Але 93 інші мають усілякі коліри та форми; за що їх признають і як вони точно виглядають, про це знають тільки нагороджені. Коли Наполеон створив відзначення „Почесної легії“ червону стяжку роздавали дуже рідко. За весь час Імперії її дістало всього 5.250 осіб. Тепер це відзначення 196.146 французів. Більш як мільон французів має т. зв. „академічні пальми“.

50.000 ордер за „хліборобські заслуги“. Тепер уряд рішив видати декрет, що обмежить число щорічного заслуг.

У Парижі продали на ліцитації шкатулку, що згідно з історичною легендою належала до Марії Антуанетти. В ній королева мала ховати свої листи і всякі дорожочні цятки. Її оцінили на 20.000 фр. і продали за 17.500 фр. тому, що не було письмених доказів, чи справді вона була власністю Марії Антуанетти.

—О—

Почтова трубка пані Мічель.

У столітті автомобілів на поштову трубку мало місця. Хіба ще винятково можна її почути у якійсь романтичній долині, до якої ще з різних причин авто не знайшло дороги.

Але особливу службу виконує поштова трубка в Літає Бреді, невеличкій англійській місцевості. Почтовий та телеграфічний уряд обслуговує там одна особа, пані Мічель. Вона мусіла замикаати уряд на якийсь час за кожним разом, коли мусіла доручити комусь телеграму. Тому її сусід, багатий поміщик, признав її до по-

мочі огородинкового помічника, що працював звичайно у віддалі 500 до 700 метрів від почти. Як тільки приходить якийсь пильний лист або телеграма, управителька почти трубкою прикликає післанця. Як трубка відізвається тричі, то це знак, що посилка призначена для мешканця тієї самої місцевості і післанець не має йти далеко. Але як трубка відізвається чотири рази, то післанець мусить брати з собою ровер, бо посилку треба завести до адресата з дальшої околиці. Ця служба функціонує бездоганно.

Брюсселя наблизилася до Парижа

Брюсселя, столиця Бельгії, була віддалена від Парижа 310 кілометрів. Тимчасом ця віддаль... зменшилася тепер майже на 40 кілометрів. Яким чином це сталося? Тайна лежить у тому, що тепер передали до прилюдного вжитку нову автостраду, що тягнеться на просторі 273 кілометрів з Парижа до Брюсселі у простій лінії. Таким чином сьогодні можна дістатися ав-

тобусом або автом з Парижа до Брюсселі за яких 3 до 4 години. Час тієї подорожі скоротився на 33 години за останніх сто літ. В 1838-ому році дилжанси потребували 36 годин, щоб дістатися з Парижа до Брюсселі. А треба знати, що тоді пасажири були дуже задоволені з такої швидкої їзди.

—О—

Фільмовий дебют у 87-ім році життя.

87-літня англійка Кароліна Кук з Телертону дістала два місяці тому пропозицію заграсти у фільмі роллю старшої поважної дами. Вона не виступала ніколи в театрі і не грала у фільмі. До свого дебюту вона приготувалася так

пильно, що цілими днями вичитувала часописи, щоб довідатися, коли піchnуться перші проби її фільми. Тих її хвилювань не витримало її вже немолоде серце і вона змерла на тиждень перед призначеною першою пробою.

Ньюйорська всесвітня вистава.

Підготовка до всесвітньої вистави в Нью Йорку, яку мають відкрити в 1939-му році, йде повним ходом. Недавно генеральний комісар дав великій харчевій фірмі, Бренде, концесію на організацію 80 буфетів на цілій території вистави.

В контракті підкреслено, що той буфет повинен бути свого роду атракцією: кожну страву подаватимуть гостеві з точним вказом кількості вітамінів, що в ній знаходяться. Відвіду-

вачі вистави зможуть укласти собі „наукові“ меню і при виборі страв керуватися кількістю вітамінів.

Згідно з контрактом товариство Бренде повинно підготувати для буфетів 30 мільонів пар ковбасок. Необхідно на це кількість мяса можна наповнити 187 вагонів-холодильників.

Щоб зачудувати увагу американців, часописи подають таку ілюстрацію: якби розтягнути ковбаски, що їх з'їдять на виставі, в один лан-

цюг, то він простягнувся б через Атлантичний Океан та злучив би Нью Йорк з Лондоном. Буками, розрізаними на половину, можна було б покрити всі вулиці та хідники Нью Йорку.

Юліан Опільський

НОВА КНИЖКА
БІБЛІОТЕКА
„ДІЛО“

ІДОВИ ПАДУТЬ

Історична повість із часів
ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Том перший.

170 стор. ЦІНА вкл. 2.—

Дістанете у Видавництва

„ДІЛО“, Львів, Ринок 10.

і у всіх книгарнях краю.

Книга за часів великої князівки. — Морська війна Володимира Великого. Історична повість з метою освітити з іх сестрою. Кутні постаті варягів. Картина бити і лави, побуту

Дивогляди.

Кілька років тому „Діло“ завело маленьку кутику „дивоглядів“, щоб реєструвати події, не пелего було підтягати під інші відділи. Сяжіть, будь ласка, куди інде можна вписувати такі звістки:

Англійський суддя Бенслі Велс у графстві Савтварк розложив 100 фунтів довгу за поділки з давніх років Альбертові Дорей на... 11 років.

Артур Годвін Гльвер із Сиднею (Австралія) овдовів у 15-ім році життя. Виявилось, що щоб узяти шлюб із 18-літньою він пофальшиву метрику і представив фальшивих свідків.

Обезпечене товариство „Льорд“ повідомляє, що в нього одна французька артистка обпечилася перед виїздом кораблем, на випадок якби згинув її підчас подорожі дорогою в пелюх.

Одна американка обезпечилася перед виїздом кораблем на той нещасливий випадок, якби якийсь красномовний місіонар неспитиною її секти таки зумів її навернути.

Одна американська фільмова артистка обезпечилася на 5.000 фунтів, якби мала втратити свій південний акцент.

Громадянин Джордж Вашингтон обезпечив свої штучні зуби на 2.000 фунтів, на випадок якби їх утратив — від їжі, з вини дентиста, чи кепсько їх вложив або від чужого пастука.

Шотландські дослідники обезпечилися на випадок, якби їм удалося живцем схопити в емну потвору з Льюч Нес, що буде зв'язане з великими коштами.

ТРИЧІ ЖОНАТИЙ ЗА 48 ГОДИН.

Є в Америці місцевість Рено. Звуть її „розводів“. Туди приїхав минулого тижня 2-літній син нафтового мільонера Джеймс Мекдональд, щоб розвестися зі своєю жінкою Алекс, що його покинула. Він дістав розвід і годину зніще оженився з 22-літньою панною Доріс Мері Каннінгем. Минуло дві-три години і Мекдональд вернувся схвилюваний до уряду, щоб домогтися нового розводу. Як причину він дав: жорстокість жінки. Подробиць тієї жорстокості не знаємо, але судді йому повірили. На другий день він відїхав до Карсон Сіті і оженився з панною Джон Керне. Аж згодом виявилось, що розвід із місес Каннінгем вернув Мекдональд тільки на те, щоб дати привід дитині, яка вродилася рік раніше.

НЕ ЙДЕ ПІД ВОДУ.

Льондонські учені мають новий предмет дослідів. Він зветься Вин — є крапцем, має 30 кіл, зовсім нормально збудований, а має ту рису, що не може потонути. Він уперше поконався про те, коли заснув підчас купання в рі. Рибалки з берега гадали, що це потопився, тимчасом він жив здоровий і дивовижний, спить на воді. Вчені досі не дослідили, від чого залежить цей хист дивного крапця.

НЕ БАЧИВ ШЕ ЖІНКИ.

На чернецькій горі Атос один із братів монаха Колодос скінчив цими днями 80 років. Підчас розмови з тими, що прийшли до нього з побажаннями, він признався, що ніколи в житті не бачив іще жінки. Навіть своїй матері може собі пригадати, бо вона змерла, коли він був немовлятем. Відомо, що до Атосської монастиря не мають права вступу жінки. Колодос бачив тільки єдиний раз жінку на — до графії.

Справа поуніятських дібр у Сенаті.

Сенат на своєму пленарному засіданні, що відбувся в четвер 10-го ц. м. прийняв без дискусії закон про військову академію фізичного виховання ім. Йосифа Пілсудського.

Після того почалися наради над законом про поуніятські добра. Сен. Луцький зазначив у своїй промові, що той законопроект діткнув болюче цілу українську людність на Холмщині та Підляшші. Навіть ріжні випадки підпали та бурення церков та акцію, яка приневолює

православних переходити на католицизм, сен. Луцький заявив, що з тих оглядів не може голосувати за законом, але не протестуватиме проти рішення Апостольської Столиці; його протест торкається тільки фактів, що були особливо на Холмщині та Підляшші.

Після дискусії сенат прийняв законопроект. Далі полагодили справу закону про інвестиції в державних фондів.

Останні вістки про лет Юза.

Останні телеграми повідомляють, що Юз летить в напрямі Вінниці на висоті 14.000 стій. Залога користується апаратами з киснем. З Нью-Йорку подають вістку, що в четвер в год. 7-й рано Юз повідомив, що причалить

кколо полудня у Вінниці, щоб доповнити запаси бензину. В тому часі літак Юза перелітав над найвищою та найнебезпечнішою частиною канадських скельних гір.

Японія не вірить у швидкий кінець війни.

Урядово проголосили, що японський уряд вирішив відкласти проєктовану на 1940-ий рік світову виставу в Токіо „до часу повернення миру“.

Японський міністр публічного здоров'я заповів, що Токіо зреанімує з улаштування олімпіади в 1940-ому році. Офіційне рішення у цій справі проголосять у п'ятницю після засідання ради міністрів.

З цих вісток видно, що Японія рахується з можливістю, що війна з Китаєм може не скінчитися до 1940-го року.

Збергти від забуття пам'ятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справжньої культурної людини. Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси“, 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові“ (вуд. Чарнецького 24) і ви, ставлячи у його ряди, причисляється цим до ствердження старовинності української культури та її високого, європейського рівня вже у княжій добі.

РЕКОРДОВИЙ ЛЕТ.

Летуні Кокінакі і Бряндянський, що перелетіли з Москви до Владивостоку за одну добу, вилетіли з Хабаровська поворотом до Москви. У тієї поворотній дорозі летуні сплять в кількох місцях, м. ін. у Чіті, Іркутську та Новосибірську.

РЕКОРДОВИЙ ЛЕТ.

Летуні Кокінакі і Бряндянський, що перелетіли з Москви до Владивостоку за одну добу, вилетіли з Хабаровська поворотом до Москви. У тієї поворотній дорозі летуні сплять в кількох місцях, м. ін. у Чіті, Іркутську та Новосибірську.

М. НЕЗВАЛЬОВА.

Сині Гіякinti.

— Пануно, пануно, такі гарні квітки вам принесли! — крикнула Берта, як тільки Олена показалася у дверях.

— Квітки? мені? — здивовано спитала Олена. Подала Берті рушавички й калитку, а сама, скоро скидаючи футро, бистрою ходою ввійшла до кімнати. Берта, що теж хотіла побачити захоплення своєї пані, пішла вся розгойдана за нею. І справді, на скляній дошці низького стола стояв кіш із синіми гіякintами. Було їх вісім: вісім пишних, дрібними квітами обтяжених грови стриміло там на дужих билинках. А довкола по кімнаті йшов від них чудовий, глибокий запах, саме такий солодкий, як була солодка синя барва цих гордих квітів.

— Які чудові гіякinti! — промовила Олена й адивуючись, дивлячись на цю запашисту красу.

— А хто це прислав, Берто? Жадного листа при цьому не було? Ані білету?

— Ні, пануно. Квіти принесла дівчина з торговлі і сказала тільки, що це для вас.

Берта ще хвилину стояла, відтак вийшла з кімнати. Олена задумано дивилася на квіти. Ба, від кого вони? Чи прислав їх Франк? Або Генрі? Чи може Макс? Поглянула у вікно: там стояв у вишній вазі малий букет фіялок. Їх купив їй перед двома днями Павло. І тому вона знала відразу, що гіякinti від Павла не можуть бути, тим більше, що він був бідний малюк. Хоча він мав талант, але був бідний і саме тепер збирав собі ім'я, а тими букетиками фіялок, що їй навсиди прислав, здобував серце Олени. Ні, ні, вони не від Павла. Це дорогі квітки, а ку-

пити їх можуть дозволити собі тільки ці три: Франк, Генрі або Макс. Ах, ці дорогі, любі хлопці! Вже майже рік, як Олена познайомилася з ними. Вони всі старались зеднати собі П. Всі її кохали, вони ще й багаті — але дивно: до цього часу ще ніхто з них не прислав їй квіток. Щойно тепер Олені прийшло це на думку. Але щож! тепер уже їй мало на тім залежить. Олена цілий рік вагалась між цими трьома мужиками. Вона любила всіх трьох і тому відсувала раз-у-раз своє рішення. Вірила у нагоду і тепер, коли вона стояла перед цією синьою красою, рішлась використати цю нагоду. Той, хто прислав їй гіякinti, заслужив собі її кохання.

Олена поглянула на годинник. Була третя година. Франк ще мабуть у канцелярії. Взяла телефонічний апарат і заклікала знайоме число.

— Ви, Франку? Так, це я, Олено... так, я дома й маю велику радість... Ну так, уявіть собі, що тут появились сині гіякinti... Гальо, гальо!.. чи подобаються мені сині гіякinti?.. Щоб я це сказала? Не пригадую собі, Франку. Але це не вадить. Гальо! не розумію, Франку. Ті гіякinti ви прислали? що ви говорите? так?.. Ах, який ви чемний, Франку! так, я дуже тішуся... Чи можете зайти до мене ввечір? Мусите, Франку, я вас запрошую. До побачення!

Олена зітхнула. Отже це Франк. Дуже добре, що це Франк. По правді, то Олена найбільш його кохала.

Призвала Берту і наказала: ввечір прийде пан Франк, треба приготувати щось доброго. Олена поглянула на кошкі; гіякinti пахнули. Мабуть і життя з Франком буде наче запах. Вона сподівалась цього. Хтось на коридорі зазвонив. Олена почула голос Берти і відтак ще один: алеж так, це говорить Генрі. Якже це, що він приходить і відвідати? Рідко бувало, коли

— Свято на Підліській Горі. В неділю 31. липня ц. р. відбудеться — як щороку — величчя свято на Білій Горі біля Підлісся, без огляду на стан погоди. Свято улаштує Т-во ім. М. Шашкевича в Золочеві в честь Пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича.

— Остерога. Пишуть нам: По селах чортівського повіту володять якийсь тип Павло Оленський, який обдурює людей і при допомозі „чародійної палички“ вишукує за добрі гроші воду, нафту, вугілля тощо. Деякі легковірні люди дали себе „натягнути“. Бував він теж у Коломиїшні, Дрогобищині та інших повітах. В Дрогобичі один з наших інженерів його здемакував, тому остерігаємо наших людей перед ним обманцем. Він вернувся недавно з Канади, де також в подібний спосіб „натягав“ наших людей. — Інж. Г. Іванський з Дрогобича.

— Посвячення нового костела під Львовом. В неділю 31. ц. м. відбудеться в Куровичах посвячення нового костела, що його збудовано за 100 тисяч зод. Більшу половину гроша на будову костела дав ординат Альфред гр. Потодський з Ланьцута, що має теж свої добра в Куровичах.

— Наказують будувати пам'ятники. Прем'єр Складковський видав обіжник, яким доручає будувати пам'ятники поляглим у боротьбі за незалежність Польщі в 1918—20 рр. Обіжник зазначає, що такі пам'ятники повинні повстати масово, передусім по сільських волостях. Будова цих пам'ятників не примусова, але „дуже побажана“. Будовою пам'ятників мають зайнятися спеціальні комітети, у склад яких мають увійти представники суспільних та військових організацій. Фонди на будову тих пам'ятників мають зібрати з масової жертвенності та з датків самоуправних установ. Розуміється, що на ці фонди муситимуть складатися найширші кола населення.

— „Я бим пана научил, гдиби то било в моім рейоне“... Страшну ненависть наших сусідів до всього що українське — ілюструє досадно остижкий інцидент, що трапився в четвер 14. ц. м. рано в особовім поїзді Підгайці—Львів. Цим поїздом їхав до Львова молодий хлопчина з Гай-к. Львова п. Дам'ян Прус і попросив по українськи кондуктора, щоб продав йому білет з Підберізець до Лисинич. Кондуктор накиннувся на нього і заявив, що „не розумі“ чого хоче та відійшов собі. По від'їзді зі стації Винники прийшов ще раз до п. Д. Пруса з другим кондуктором, який щойно по довшій балаці зрозумів таки по українськи, що п. Дам'ян Прус хоче купити собі білет з Підберізець до Лисинич і такий білет йому теж видав. На чепу завагу одного нашого священика, що їхав теж тим самим поїздом, що по українськи кондуктор не міг розуміти і продати подорожньому бі-

лін по обіді мав вільне, бо працював у фабриці. Генрі ввійшов до кімнати.

— Ах, які чудові гіякinti, Олено! — крикнув. Поцілував її в руку. Олені здавалось, що він трохи усміхнувся.

— Так, чудові, Генрі. Уявіть собі, поки мене не було дома, принесли ці квіти без візитівки і знаєте хто? —

— Ну, а чи подобаються вони вам, Олено? — спитав Генрі.

— Ох! дуже подобаються, але —

— Це головна річ, Олено. Я хотів зробити вам радість.

— Але-ж, Генрі, що ви говорите? Ці гіякinti від вас?

— Так, так, моя кохана, а від кого-ж іншого? Ви здивовані? Прецінь ви знаєте, що я вас кохаю вже так давно і нехай вам ці квітки скажуть про те замість мене. Вони сині, Олено, а ця барва означає вірність, це... —

Олена підняла руку до чола.

— Мовчіть, Генрі — несподіванка так мене зворушила — дякую вам. Не уявляйте собі, що це для мене означає, що ви прийшли. Я була зробила велику помилку.

Вона не пояснила, яку помилку, хоча він домагався того:

— Ах, той Франк! брехун, обманець, хвалько!

Була вдячна Генрикові і в душі була переконана, що від першої хвилини це був Генрі, якому належало її серце. Генрі відходив того дня від неї з обіжником, за яку він вицілував Олені руки.

Ледви Олена вернулася з передпокою до кімнати, ввійшла за нею Берта. Вона верталася з базару, а в руках несла кошик. Була зовсім задихана.

аєт — перший кондуктор зачав викикувати, що він „по українськи не розуміє і не мусить розуміти додаючи а іронією, що яким до Польщі приїхав турок, то він мусів би розуміти по турецьки“. Одночасно докинув на віхланім: „Я си — пана научил, гдиби то било в моем реионе“. Дійсно дивні відносини запанували на на-ших землях, як кондуктор поважає собі на-подібні погрози в поїзді у присутності ріж-них подорожніх, між якими можуть бути теж чужинці. Можеб теж компетентна влада повин-ла таких панів кондукторів, щоб вони на звук української мови не вискакували зі шкіри і не сипали — мов з рукава — ріжними погрозами.

— Галабурда перед шлюбом. Вчора перед шлюбом, відомої в товариських колах пані А-мелії Ф. і пана д-р К. трапився малий беешкет. Пан молодий д-р К. прийшов на шлюб у фра-ку і бронзових пів-черевниках. Всі присутні збентежилися. Панна молода виразно заявила, що не стане під балдахимом, доки її майбут-ній муж не візьме лякерів. Однечасно він визна-в з плачем, що ніяк не може цього зробити, бо страшно терпіть через відтиски. Невідомо, як би це все було скінчилося, якби не думка май-бутнього шурина. Він таки зараз сказав служ-бі купити в найближчій античній складі плястер ЛЕБЕВОЛЬ, який радикально усуває і втихомирює болі. — Марусю — звернувся до служниці — уважай, що треба просити не звичайний плястер, бо можеш дістати безвар-тисний продукт, але треба докладно перевірити, чи на цім плястрі є напис „ЛЕБЕВОЛЬ“.

— Жива вже почалася. В цілій Галичині і на Волині та Холмщині вже почалися живня. Дуже добре заповідається збір жита, і щодо врожаю і щодо соломи так, що цього року всі селяни матимуть подостатком соломи для худоби. Зате зі збором пшениці погано, бо на-слідком палатних зливних дощів в останніх тижнях пшениця вилягла. Селяни побоюються, що врожай пшениці буде мінімальний і соло-ма теж буде струпишала. Збір овочів назагал більше ніж марний, бо приморозки і шкідники цього року знищили цвіт овочевих дерев. Са-дівники обчислюють, що збір овочів зменшиться цього року майже на 30—50% у відношенні до минулого року. Тому-то овочі подорожують, зате на збіжжів ринку слід сподіватися зниж-ки ціл, бо в Польщі — згідно з теоретичними обчисленнями фахівців — надвишка збіжжя дійде до мільона тон.

— Арештування у Старо-Самбірщині. Дня 9. ц. м. поліція арештувала в Лужку Горішній білослова Олексу Татоміра на основі знайде-них підчас ревізії концептів невіголошених промов до Соколик і Лутовиків ще в рр. 1931—1933, в яких арештово поза закликами до ор-ганізації нема ніяких протидержавних чи проти-

урядових висловів. — Цього самого дня пере-неда поліція ревізію в голови місцевого „Лугу“ Юліяна Фуска, в якого нічого не найшла, та у Василя Головачака, в якого спершу не найшла нічого, шойно інший поліцей вдруге, шукаючи на кухонній шафі, дивним дивом найшов три листочки з датою серпень 1938 (і). Василя Го-ловчака арештували. Свід згадати, що 18. м. м. поліція арештувала старшого сина о. Татоми-ра, Ярослава, вбодьва, агрономі, під замітом саботажу тому, що 12. червня ц. р. він на ста-ції Соколик вискочив до поїзду в русі. Проти о. Юліяна Татоміра ведеться слідство на осно-ві брехливих доносів місцевих типів, які вже в 1933. р. спричинили арештування о. Татоми-ра, але суд увільнив його від вини і кари.

— Львівська хроніка. При вул. Зелений ско-чила минулої середи пополудні з другого повер-ха 25-літня Ядвіга Б., жінка скарбового урядо-вця і по двох годинах померла. Причиною само-губства подружжя непорозуміння. До шпиталю відвезла каретка рятувкового поготівля 70-літ-ню М. Коженювську, яка занедужала на вулиці — Самохід т-ва львівських броварів наїхав на 9-літнього Л. Свідерського при вул. Клепа-рівській, який потовкся.

— Краєва хроніка. На пасовиську в Балічах пов. Мостиська, земля засипала підчас добуван-ня ганини 70-літнього Михайла Мусійовського, який згинув.

— Страшна смерть під колами самоходу. На залізничному шляху 18 км. від Соснівця наїхав поспішний поїзд на санітарне авто суспільної о-безпечальні і знищив його зовсім. Під колами поїзду згинув шофер і чотири особи, які їхали авто.

— Круліковський умер у большевицькій тюр-мі. Польська преса повідомляє на підставі вістки з Москви, що у вазинці в Володимирі вмер б. посол до варшавського союму, кому-ністичний діяч, Круліковський. Він перед кіль-кома роками виїхав до Світів і довгий час не було про нього чути. Тепер виявляється, що московський суд засудив його на 20 літ тюрми, в якій він умер на чахотку.

— Досліди глибини океану. Проф. Пікар, ві-домий зі своїх летів до стратосфери, заявив журналістам, що задумує в найближчому році приступити до дослідів дна Атлантийського океану у глибині 5.000 метрів під поверхнею океану.

— Велика пожежа в Києві вибухла на днях в одному з найбільших промислових підприємств цього міста — у фабриці взуття. Пожежа зни-щила зовсім чотироповірховий будинок з ула-даним. По кількогодінній рятувковій акції сімох відділів пожежної сторожі вдалося вря-тувати від пожежі сусідні мешкальні дома. У фабриці згоріли наскрізь модерні машини, що їх спровадили недавно з Америки. Негайне

свідство виявило, що пожежа повсталала внаслід-к кризи. Г. П. У. арештувало збогадних „шкід-ників“, які ніби то є членами закоміспірованої ополіційної групи в комуністичній армії.

— Страшна самоходова катастрофа. Недале-ко громади Гарен к. Аахен згнуло підчас ката-строфи автобусу 7 осіб, 20 було ранених. До ка-тастрофи дійшло тому, що автобус, зїжджаючи з гори хотів вининити ровериста і наїхав на дм ударившись зі стіною. Автобусом їхали б. ком-батанти з членами родин. Зудар був такий сил-ний, що стіна зарисувалася і будинок мусів ро-зібрати.

— Спеціальним поїздом до Гдині. Під гас-лом „Пізнай свій край, а будеш його більше любити“ уладила Управа Польської Спілки О-буви БАТЯ в Хелмку другу з черги чотиро-денну прогульку працівників, тим разом до Гдині, винаймаючи в тій цілі спеціальний пої-зд із одинадцяти туристичних вагонів. Першу таку збірну прогульку уладила фабрика до Кракова. Взяло в ній участь 1.410 працівників. Кошти переїзду в обі сторони покривала в ці-лости фірма. Прогульку вів директор фабрики п. Іван Е. Ремер.

— Два листи. Перший лист. Найдорожча Лесю! Вже давно я не писала, бо так не було нічого писати. Я дуже подорожувала і в поганим гуморі. По дивній асоціації я рішила звертатися до тебе зі своїх турбот. Ти ж знаєш, пишу це без найменшої тієї зарозумі-лості, що я, в повному аналізі, гарно думала, а однак, перешкувала в душі. Прийми міліон поцілувань від мене бокути. В минулому неділю я була зі своєю прет-елькою на дискусії, вона постійно танцювала, а я Твоєї нещасливої Гали! — Другий лист. Дорога, най-миліша Лесю! Не знаю, як маю тобі подякувати за Твою раду. Буду вдячна до гробової дошки. Моя жур-ба вже совсім устинула і я така щаслива, така щас-лива... Вчора на дискусії просто блискало про мене. А ще не зробило чудове, справді чудовий твоя Судорож-вируба фірма Ап. Ковальскі. Цей випадок усуває ра-на завжди піт і непримовний запах.

Дописи.

ДОЛИНЩИНА.

За „фальшування метрик“. Прокуратор Окружного Суду в Стрию обжалував кількох свідченьників з до-линського деканату за переступлення арт. 287 § 1. к. к., себто за посвідчення неправди при шлюбі до ме-трик, бо писали завітання призначення — „ні“, „ні“. Де-тепер дістали акт обвинувачення отці свідченьників: а дек. Ваваневич, Княжкожуки, о. Вордун з Турі Вел. о. Гаєридж з Мізуня, о. Михайлів з Велдіжа, о. Руде-ський з Ратині й осп. дек. о. Чорного з Долини. Про-додобно діставуть акт обвинувачення й інші свід-ченьники тутешнього деканату, бо всі ведуть і ведуть ме-трики одностово.

КОСІВ.

Припинили діяльність Т-ва „Сокіл“ у Косіві. Рішенням з дня 8-го червня ц. р. повітовий староста в Косіві припинив діяльність Рухавково-спортивного Т-ва „Сокіл“ в осідком у Косіві гупульським, бо „стопав

— Ох, пануцію, лечу до дому, щоб вам щось сказати. О, ви певно будете здивовані, па-нуцію, тарабанила Берта, — я виїхала з кра-винці, а недалеко від мене стануло авто, знаєте, пануцію, жовте авто пана Макса, вибачте пана доктора. Він позвав мене до себе і питався, чи ви дома. Ох, пануцію, я ще все така розпалена, — я сказала панові Максowi, панові докторові, що ви мусите відійти — очікуєте-ж пана Фран-ка — і я сказала йому теж про гіякинти, що хтось післав вам цілий кошук, а ви не знаєте хто? Вибачте, пануцію, що це я йому сказала — але він сказав, увіть собі, що ті квіти він післав! Так, сказав мені, що я дуже тішився, що вони вам так подобалися! Ви певно тішитиме-тесь, що вже знаєте, хто вам їх післав. А теж мушу вам сказати, що пан Макс завісиди мені подобався, — він такий елегантний і має своє авто і — — —

Олена гляділа на Берту дуже здивована, а та, замітивши те, замовкла.

— Отже Макс теж? — промовила вона по хвилині. Післала здивовану Берту до кухні, а сама задумалася. Такі Справа чим далі, тим краща, але Олені вже якось було все байдуже. Почала дивитися на це з гумористичного боку. І водночас дозріла в ній думка: це ані Франк, ані Генрі, ані Макс! Безперечно вони всі брешуть — всі! — Виїхала до кухні.

— Берто, на вечір нічого не готуйте. Я не буду дома.

— Але-ж пануцію, я приготувала вже...

— Ні, Берто. Коли прийде пан Франк, ска-жіть, що...

В тій хвилині озався дзвінок. Берта відчи-нила двері і в них появилася молода дівчина. Дивилася з надзвичайно очима на Олену й про-мовила:

— Вибачте, шановна пані, але сталась по-милка — я, я принесла сюди сині гіякинти.

— Ну, так, — притянула Берта, — це та дівчина.

Олена допитливо поглянула на дівчину: — Ну, що сталося?

— Той кошук, шановна пані, належить до другого поверху, я помилилася; простіть пані. Прийшла до нас та пані, чому ми не несемо їй замовлені квітки і таким способом це вияви-лось — за це накинувся на мене шеф. Даруйте, пані, але я мушу віднести цей кошук.

Олена вже не могла стриматися від сміху. А здивована Берта повела налякану дівчину до кімнати, що була наповнена загідним запахом.

Коли дівчина виїхала з кошком, Олена по-ставила на порожнє місце на столі фляконик зі зівалними фіялками. — Маленький, але мій! — сказала весело й пішла одягатися. На підході сказала Берті:

— Скажи Франкові, що я відійшла; мож-ливо йому прийде на думку чому? — Ага, Бер-то — чи подається вам ще пан Макс?

Берта підняла очі й сказала потихоньки, начеб Бог зна яку правду говорила:

— О, пануцію, які це брехуни люди!

Олена знайшла в малій каварні Павла. Зна-ла, що він там буде. Бував там щодня, кував там плани і деколи тут стрічався з Оленою, коли вона явечір не мала азаняття.

Майже не перевірував столик, коли її побачив. Кинувся їй назустріч:

— Олено, яка ви чесна, що ви прийшли! Я хотів завітати до вас, але я не відважувався, хоча хотів би я вам щось сказати!

Сіла й Олена весело запиталася:

— Чи не те, що ви післали нині кошук з синіми гіякинтами?

— Гіякинти? Хтось вам післав кошук з гіякинтами? О, якби це я міг бути, Олено! Як-радо я післав би вам не тільки кошук, але разом усі квітки з цілого світа! Тимчасом тішусь, що можу вам час до часу купити букетик фіялок, але підождіть, Олено — на це колись прийде час! Саме це хотів я вам сказати, вам першій! Олено, моя вистава мала нечуваній успіх, самі запропонували мені продовжити її, а Ріхтер-один з найбільших критиків, знаєте, що сказав?

Очі Павла палали, коли докінчував. — Ска-зав: „Накінць по довгій часі маємо знову ма-ляра, правдивого маляра!“

Олена мовчки стиснула йому руку. Смілая вона бажала тепер йому, цьому скромному і чесному юнакові та як далеко в тій хвилі опини-лись в її думках Франк, Генрі та Макс!

Постановили, що Павлів успіх вони від-святкують десь при вині та музиці. Коли йшли освітленою головною вулицею, Олена спершу на рамя Павла, підійшла до них старенька жі-нка:

— Купить панні фіялки, пане! Павло взяв один букетик з руки жінки і по-дав його Олені зі словами:

— Мабуть це востаннє даю вам фіялки, Олено. Можливо, що на другий раз буде це кі-синіх гіякинті!

— Так, Павле, я думаю, що найкраща кві-тка — це справді синій гіякинт, але — вона має-жити теж від адреси.

Що мали гіякинти спільного з адресою, про те Павло ніколи не довідався; але в кімнаті Олені навіть і тоді, коли вона вже була Павло-вою дружиною, завісиди, коли прийшла пер-ших квіток — стояли на столі сині гіякинти.

З чеської мови перекладає: Ф. Беркт

ТРИЗУБ, Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 28. З 10-го
липеня 1938. Париж.

Вп. Д. Антончук, Прага: Спомин дуже цікавий — думали пообітати його пізніше, в самі роковини. На Сказання передали його тепер до видавцтва „Червона Калаша“.

За оголошення редакція не відповідає.

4: під пром. внутр. 6738, 6625, 3 імм.
1 см. 8225, серія 0225 3 поз. імм. 2 см.
некот. серія некот. 3. конвеєр. 7100 впрм
дол. 4125 4 консол. 67-0
Ідентифікація неоднозначна

Оголошуйтеся в найстаршій
укр. щоденнику "ДІЛО"